

ט אינה בגדים חייבים בציצית ואינה פטורים מציצית, וכו' ר' סעפיים:

א. "אין תיב בציצית מן התורה (א) אלא בגד פשתים או של (ב) צמר (ג) * רחלים, אבל בגדי שאר מינים אין תיבים בציצית (ד) * אלא מדרבנן. (ה) (וש אומרים דכלהו תיבין מדאורייתא, (ו) תכי הלכתא) (תוספות דף לט ורחא"ש וסמ"ג ומדב"כ):

א פחות לו ור' נתן הר"י בזהבנות קטנות תרומים שם. ב שם בגמרא.

באר היטב

(א) צמר רחלים. עין באר היטב. וכתב בשאלות יעב"ץ חלק ב סימן לב, אם נאמר אמר בגדי של ארבע קטנות של קאטין¹ בחושי פשטן, מפר להטיל בו ציצית של צמר, כמו שמפר לתפר עורות התפוחים בפשטן פחת מלבוש צמר אף על פי שהחוט של קנבוס נקצר על חושי פשטן ומתחבר לבגד צמר, עין שם. וקצת יש להחמיר בזה, שגם יאמר חוט של פשטן תלוי וסבירי דשל פשטן דשער לציצית. עין בסוף סימן טו בהג"ח וקלמן סעיף קטן ב וסעיף קטן ה: וחקל ב סימן קטו. דא שמים וכלב טלית שלו של צמר, וקדעת המקלן לעשות

באר הלכה

א * רחלים. עין במשנה ברוך במה שכתבנו או אילים, וכן כתבו כל האחרונים, וטענת סופר הוא בבאר היטב במה שכתב בצמר אילים הוא פטור. ומה שכתבנו עוד במשנה ברוך בצמר רחל בת עו לא תשיב צמר כלל ואינו פטור אלא במינו, וזו נה כתב הבית יוסף, ועין בבכורות דף יז בדברי המודות שם. אמנם המעין בדברי הרמב"ם משמע מנה דמה שאמר פסול לציצית, הינו, גם בן לתכלת, וראית הדברי המודות מה שכתב דאטו אם הוא צבוע תכלת מרגע גרע, יש לדחות בפשיטות, הינו, דאבד מנה מעלת התכלת, ואם בן לא תוי אלא בחושי צמר לבן, ובאמת כף משמע לשון האגמרא, דשם צמר על כל פנים לא אבד מנה, ומה שהביא עוד ממה שאמרו כל המטיל תכלת וכו', אתמא, דכי משום זה מברחין אנו לומר בכל מקום שנוצר תבת תכלת שהכונה על סתם ציצית, אף באמת נובל לשיב דברי הבית יוסף, דלכך אינו פטור צמר זה את שאר מינים, דגם על זה נובל לאמר הקשא דגמרא, מה פשתן שלא נשתנה אף צמר שלא נשתנה, אף לפי זה יתיר לכל לפטר את בגד של צמר רחל בת רחל, פיון דגם זה שם צמר עליו, וצריך עיון. אף לענין ראשית הגז נראה דבדאי פטור צמר רחל בת עו, לפי מה דמסקינן בחילין דף (קלח) (קלח) דבענין שיהא ראוי לעמוד בו לשרת, ומסקינן בבכורות דאינו ראוי לעשות ממנו תכלת, ואם בן אינו ראוי לעשות ממנו האבגט, אף אם בן קשה למה מקשה שם האגמרא, אלא לראשית הגז וליה לא הא דתנא דכי ר' ישמעאל וכו', דהך קשיא לא קאי שם אלא אעו בת רחל, יותר תיר לה למפרד, דהא אינו ראוי לעשות ממנו תכלת, ויפל הקשאי גם על רחל בת עו, ויש להתאריך בזה, אף אין פאן מקומו. ובפשיטות, דהאגמרא רצה להקשות אפלו למאי דלא ידע עדין מהמקורות דלקמן. ובפר מנדים ראיתי בענינו דבר פלא, שכתב בפשיטות דאפלו צמר רחל בת רחל אף שאין לה תיבה תיש גם בן מקרי צמר הנשתנה, ולא תשוב צמר אפלו למאן דאית לה אין חוששין לזווע האב, ולא אדע מיין לו זה, ולדבריו יתיר גם בן קלא גדולה לענין פלאים. ולענין דעתי נראה ברור בהפסד. ואולי אינה טעות סופר יש בדבריו, ואין לסמוך על זה כלל לענין פלאים, בשגם שדעת הגר"א ו"ל ביוה דעה בסימן רצח דאפלו צמר רחל בת עו תשיב גם בן צמר אף שאין לוקחן עליו, עין שם. אם טרף צמר משאר מינים, עין במשנה ברוך. ועין בפרי מגדים שנתעורר על דברי המגן אברהם דמה שמשמע מדבריו בפשיטות דלעולם אזלינן בחר רבא בטרף שני מיניו, דזה אינו, דאם טרף שני מיניו שאין חומין בשמן כלל, כגון צמר עם משי, וזהו חיון צמר גמלים עם פשתן ובהאי גוונא, דבר זה במחלוקת שנוי אם אזלינן בה בחר רבא. ובאמת המעין בטור שלחן ערוך יורה דעה סימן רצח יראה למדא יחדיו עם המגן אברהם, שזה לשונו שם: מי שנתערב לו צמר ופשתים, מכיא מין אחר ומערבו עמהן ומבטל אחד מהם, והביא שם הבית יוסף דין זה נובע הוא מהירושלמי, דאיתא שם, צמר ופשתים שטרפן, אסור, כיצד הוא עושה, מכיא ליטרא ועוד צמר גמלים ומבטלן. חר דלפי פורשם הבונה בדירושלמי הליטרא ועוד הוא לבטל או הצמר או הפשתן, כל מי שהוא קטן בשעורו, ואם בן משמע בברור דאפלו תיה הצמר שני ליטורות והפשתן ליטרא אחת והצמר גמלים רק ליטרא ועוד, גם בן מחר, ולדברי הפר מגדים ח"ל לא יוכל לבטל הצמר גמלים על הצמר דוקא. אחר כך מצאתי בענין זה: ביוה דעה סימן רצח כהדושי ר' עקיבא אינר שהביא גם בן בשם התפ"ץ בדברי: * אלא מדרבנן. ואם לקח טלית צמר שאין בו שעור חייב ויפטר לו חייבה משאר מיניו להשלים שעורו, פטור מן התורה, דלמחבר, דדבר הנפר לא שיק בה בטול פור, אבל אם יש בו בשעור חייב מן התורה. ואם יש בו שעור חייב מן התורה ורב הטלית משאר מינים, לכאורה אף להמחבר חייב מן התורה, דדבר הנפר לא שיק בה בטול פור. אבל מדברי המגן אברהם סימן * סעיף קטן ה משמע דכתי עקר הכנר אזלינן, כל זה בפר מגדים. וטליתים הארונים מצמר ומשאר מינים

שער הציצית

א (ב) פרי מגדים ושא אחרונים: (א) יורה דעה רצח, עין שם: (ב) מוכח בבית יוסף: (ג) מגן אברהם וארצות חסידים עין שם: (ד) מגן אברהם בסעיף קטן ד: (ה) ש"ד: (ו) אלהי רבה וארצות חסידים: (ז) אלהי רבה: (ח) אלהי רבה: (ט) אלהי רבה: (י) אלהי רבה: